

**EL VALENCIÀ A LA XARXA: L'ÚS QUE EN FAN
ELS JOVENS ESTUDIANTS VALENCIANS**
***THE VALENCIAN LANGUAGE ON THE INTERNET:
HOW THE YOUTH VALENCIAN STUDENTS USES IT***

*Gloria Escrivà Malonda**

*Manuel Martí-Vilar***

*Marc Antoni Adell****

doi: 10.7203/anuari.psicologia.15.2.237

Resum

Hem investigat una mostra poblacional de jòvens estudiants universitaris valencians, envers l'ús que fan de la xarxa i la presència de la llengua pròpia en aquella recerca, en el context dels altres àmbits relacionals –estudi, carrer, oci, amics, ocupació, administració, comerç, cinema, televisió, videoconsoles...–. Així com mitjançant instruments tals com la telefonia mòbil o la tecnologia avançada. També hem analitzat la component afectiva que acompanya a l'ús de la llengua i apareixen, com a àmbits afavoridors, la família i la parella. També hem esbrinat el grau de motivació i implicació envers el valencià i els estereotips d'introversió i extraversió que presenten els parlants. Pel que fa a l'ús d'*internet*, hem detectat l'edat primerenca –abans dels cinc anys– en els usuaris ara estudiants universitaris, situant-se el punt de més

* Psicòloga. Correspondència: <gloria_escriva@hotmail.com>. Telèf.: 619662948. Carrer Abadia 51. 46713-Bellreguard.

** Professor Titular de Universitat. Dep. de Psicologia Bàsica, Universitat de València, Avgda. Blasco Ibañez, 21. CP: 46010-València.

*** Professor *Sènior*. Dep. de Psicologia Social. Universitat de València. Avgda. Blasco Ibañez, 21. CP: 46010-València.

NOTA: Aquesta investigació s'emmarca en la convocatòria de projectes de recerca de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. L'estudi complet es pot trobar a l'enllaç: <<http://mmarti-vilar.blogspot.com.es/2015/04/el-valencia-la-xarxa-i-lus-que-en-fan.html>>.

frequència en l'accés entre 11 i 15 anys. Així com les hores dedicades diàriament –d'una a tres hores. També hem esbrinat la temàtica més recercada que ha estat l'estudi i la recerca d'informació. Altrament la component lúdica presenta una forta motivació a l'hora de la recerca internauta.

Paraules clau: estudiants universitaris, àmbits relacionals, recerca informàtica, introversió i extraversió, ús d'internet.

Abstract

We have tested the population of university students about the usage they make of the internet and the usage of self language in the context of relational areas –studies, street, leisure, friends, job, administration, market, cinema, TV, videogames...– as well as by the usage of instruments like mobile phones or advanced technology. Likewise we have analyzed the affective component of the usage of the valencian language and areas that influence the usage of the language are the family and the partner. We have also measured the degree of motivation and implication of the usage of the valencian language and the stereotypes of introversion and extraversion of the users. In relation to the usage of the internet we have detected the early ages –before 5 years old– in which the currently university students started to use the internet, being the point of higher frequency between 11 and 15 years old. Moreover, the daily hours dedicated to the internet are around 1 to 3 hours. We have also studied the most researched information, this is, studying and searching for information. Besides, the leisure component also displays a big motivation in the use of the internet.

Key words: university students, relational contexts, informàtic research, intraversion and extraversion, internet usage.

Introducció

Ens hem atansat a la recerca de les actituds i els comportaments de la joventut estudiantil valenciana, front a l'ús de la nostra llengua, en l'accés a la *xarxa*, font inesgotable de referències i atractius, per a la ciutadania en general i la joventut en particular. Al respecte, recuperem les investigacions que s'han anat succeint i ja constitueixen un *corpus* de doctrina psicològica, pedagògica, sociològica i lingüística notable, envers l'ús i presència del català, en els diversos àmbits de relació i en els territoris on és llengua pròpia. Com ara des de Mestre, 1972; Siguan, 1973; Atutxa, 1976; Arnau, 1979 i 1981; Domènech, 1990 i Adell, 2002 (Adell, 2004), i altres publicacions com les d'Adell (1994, 1998, 2006) i Siguan i Mackey (1986), Estreder i Adell (2009), que nosaltres

completem amb la present investigació de les conductes lingüístiques dels jòvens estudiants valencians, respecte al seu posicionament i pràctica en l'accés a *internet*.

Altrament, la situació de la nostra llengua a la *xarxa* ha estat i està sent investigada, a abastament, i divulgada –precisament– a la mateixa *xarxa*, com palesa la inicial –d'entre l'exhaustiva documentació que apareix a *internet*– referència, que transcrivim al final del nostre treball –«Enllaços»–, a continuació de «Referències». I tot i què les dades podrien aparèixer encara com a poc satisfactòries –Joan Soler declara: «L'ús del català al món virtual de les *webs* està molt per sota del seu ús real al món...» (Vid. –«Enllaços», del final)–, les successives aportacions –i la seua pròpia més endavant: «...Paral·lelament, al camp del programari informàtic, la situació ha millorat molt gràcies al treball de softcatalà» (Ibíd.)– han millorat aquella diagnosi. Fins i tot, quantitativament o numèrica, la proporció esdevé positiva, si tenim en compte que: «La situació del català a l'internet és, generalment, bona, i la seva presència a la *xarxa* és més alta de la que pertocaria per... al nombre de parlants: el català es troba en el 75è lloc mundial mentre, i pel que fa a presència a *internet*, ocupa els llocs entre el 10è i el 20è...» Recents estudis investigacions així ho confirmen: «El català té una bona salut en el món digital si es compara amb la majoria de llengües europees. Fins al punt que s'equipara a l'alemany, l'holandès o l'italià». És la conclusió d'un estudi de les universitats Politècnica i Pompeu Fabra (Vid. «Enllaços», del final). És així com –creiem– la nostra investigació pot esdevenir una aportació –modesta, però substantiva– a les que s'estan fent, des de diversos contextos i col·lectius investigats, envers l'accés als enllaços i finestres internautes, en la nostra llengua. Seguim, ara, amb la consideració dels comportaments lingüístics dels parlants.

Les opinions, idees i prejudicis lingüístics que tenen els parlants, pel que fa a una determinada llengua, es manifesten en forma de comportaments i esdevenen vertebrals per a la consolidació de l'autoestima individual i col·lectiva. Encara més quan parlem de jòvens que, com a període evolutiu, comprèn entre la pubertat i l'edat adulta i que se situaria segons l'ONU (Adell, 2004) entre els 15 i els 24 anys, bé que nosaltres ho eixemplem fins al 30 anys, en atenció a què la població investigada és la dels nostres estudiants universitaris, que hi poden romandre més temps al «campus».

Objectius

Entenem que en aquesta etapa vital –la joventut–, la dinàmica comunicativa i «connectivista» que es genera en l'entorn sociocultural i lúdic –*internet* és una destinació d'itineraris instructius i de lleure, alhora– cobra especial relleu (Martí-Vilar, 2008; Martí-Vilar, Palma, Martí i De los Ángeles, 2013; Martí-

Vilar, Martí, Vargas i Llinares, 2013). Així, en la línia de Piaget, defensem que les funcions mentals superiors s'originen i consoliden a partir de les interaccions amb altres referents i altres contextos (Pérez-Delgado, Mestre, Martí-Vilar i Samper, 1996). Aleshores el pensament apareix com a construcció social i té, en el llenguatge, la referència immediata d'una cultura (Martí-Vilar, 2010). És així com esdevé, alhora, un mitjà de comunicació i integració social i una eina d'organització del pensament. Pensament, llenguatge i acció en interacció progressiva (Adell, 2006) constitueixen els referents bàsics del desenvolupament i maduració de la persona (Martí-Vilar, 2010).

Específicament, ens proposem:

- Detectar l'ús de la nostra llengua, en els diferents portals de la xarxa.
- Quantificar les presències per temàtiques i edats.
- Dissenyar el perfil psicològic dels joves valencians que accedeixen a *internet*.
- Esbrinar la dimensió emocional o psico-afectiva, en la consolidació de la llengua pròpia.
- Oferir a la societat en general i als responsables polítics i culturals, una bateria de propostes, per assegurar el grau d'autoestima i l'extensió en l'ús de la llengua, en accedir a la *xarxa*.

Metodologia

El decurs de la investigació i les estratègies emprades han generat les següents actuacions.

Recollida de dades

S'ha elaborat el subsegüent qüestionari *ad hoc*, amb els següents indicadors:

- *Dades sociodemogràfiques dels nostres joves*: el sexe, l'edat, la llengua materna, el nivell d'estudis, la situació laboral, les competències lingüístiques.
- *Usos lingüístics*: Llengua habitualment present en diversos àmbits: estudis, família, relació social, laboral, lúdic etc.; La llengua als recursos cibernètics i a *internet*; Component afectiva de la comunicació lingüística.
- *Actituds davant la llengua*: Estereotips atribuïts als valenciano-parlants i als castellano-parlants; Paper que juga el valencià en la identitat personal; Utilitat del valencià; Posicionament front el bilingüisme.
- *Internet*: Edat d'entrada a la xarxa; temps diari; temàtica recercada; blog/s; vies d'accés; mòbil; presència i propostes.

Descripció de la mostra

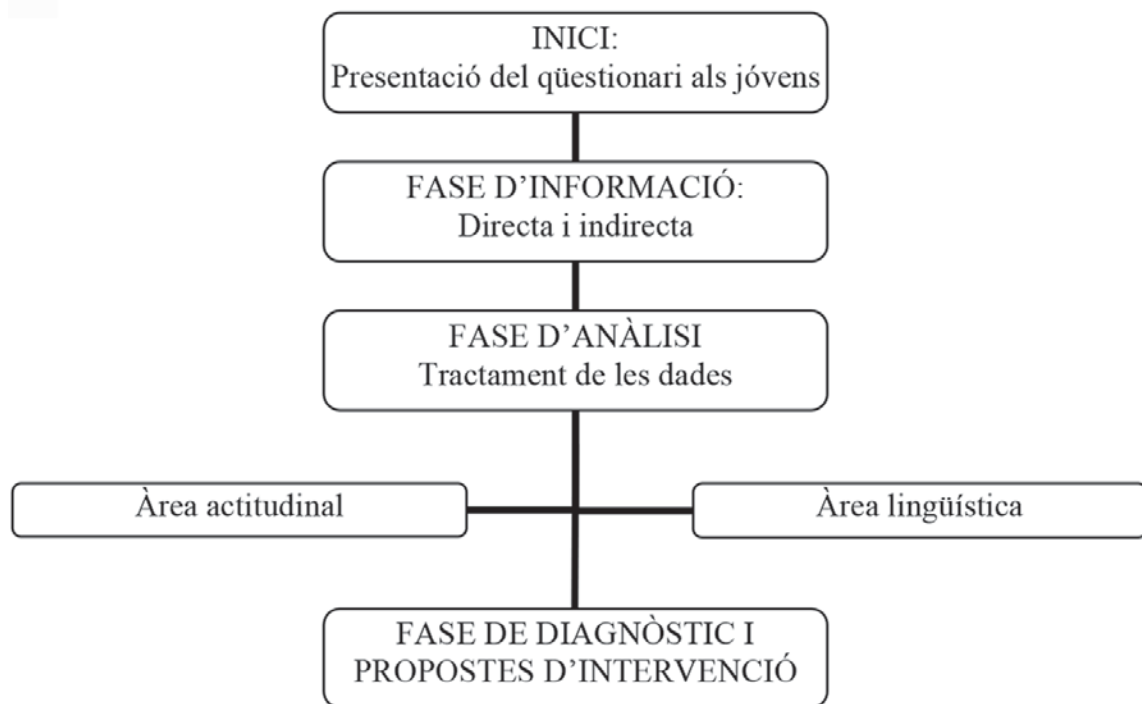
251 joves estudiants de ciències socials, d'edats entre 19 i 30 anys, del «campus» Blasco Ibañez de la Universitat de València (UVEG).

Tècnica i tractament de les dades

Hem analitzat les dades quantitatives, recollides en el qüestionari d'aplicació, i les entrevistes personals per discriminar les particularitats detectades. Així mateix hem abordat l'estudi de les tendències i les desviacions estàndards dels indicadors que fan referència als objectius de la investigació.

Decurs de la investigació

Heu-lo ací:

Resultats

Dades sociodemogràfiques

El sexe dels subjectes investigats esdevé una variable imprescindible, a l'hora de reflexionar sobre les conductes lingüístiques dels nostres joves universitaris. La mostra ha estat formada per un 20% d'homes i un 80% de dones.

Així doncs, es tracta d'una dada aleatòria, no proporcional, en el conjunt d'estudians de les carreres de ciències socials, amb major presència femenina.

Pel que fa a l'edat, es veu com el gros del col·lectiu investigat se situa entre els 20 i 23 anys –56%–, mentre que un 31% correspon als de 24 anys o més i només el 13% abasta als de 18 i 19 anys.

Respecte a la proporció de parlants, la mostra recercada ens informa de l'existència d'un 41% de catalanoparlants i un 57% de castellanoparlants, quedant com a data residual el 2% d'altres llengües. Això suposa un lleuger augment de parlants de la nostra llengua, en relació a altres investigacions anteriors (Estreder i Adell, 2009).

En la detecció del moment d'estudis destaca el terç de la mostra ubicat en segon de carrera (32%), mentre que la resta s'estabilitza entorn al 20% en els cursos tercer, quart i cinquè, alhora que el col·lectiu investigat de primer de carrera (2%) i de postgrau (2%) és escàs.

També esbrinarem si ja han iniciat alguna activitat laboral: Poc més de la quarta part dels enquestats (27%) es troben en actiu laboral, és a dir, comptabilitzen el treball i l'estudi, als que si afegim els que es troben en l'atur (6%), conformarien ben bé la tercera part del col·lectiu investigat. Les altres dues terceres parts (67%) només estudien.

En relació a les competències lingüístiques investigades, aquestes són les dades resultants: La meitat de la mostra (53%), l'«escriu correctament»; un 17% «l'escriu amb dificultats»; el 8% el «comprèn però no el parla»; un 9% «el parla amb dificultat», mentre que altre 9% de la mostra «el parla correctament». Minoritàriament (1%) «no saben escriure-ho» o «no el comprenen», i un 2% «no el parlen».

El nivell de comprensió de la nostra llengua, acumulant els valors percentuals des de la simple comprensió, fins a l'escriptura és notable. La competència escrita apareix considerablement reforçada, en relació a investigacions anteriors (Estreder i Adell, 2009), més encara si acumulem el nivell de correcció escrita i d'iniciació a l'escriptura.

Usos lingüístics

Ara tenim i en relació als àmbits investigats:

Pel que fa als àmbits de la llengua pròpia, s'empra en major mesura el castellà (60%), en segon lloc el català (38%), i amb un percentatge molt baix, s'empren altres llengües (2%). S'observa la disminució d'un 3% en l'ús de la llengua, en referència a l'atribució de catalanoparlant.

En l'àmbit de la llengua habitual, el castellà s'utilitza en major mesura (64%), seguit del català (35%) i, en últim lloc, altres llengües (1%).

Aquest *ús habitual* de la llengua del territori, reconegut genèricament, presenta successives modificacions –també a la baixa– en els diferents àmbits investigats. Com ara:

En l'àmbit de la *llengua d'estudis*, el castellà lidera amb un 68%, en segon lloc, un 31% dels jòvens utilitzen el català, i només un 1% emprà altres llengües. Efectivament, ara minva el 4%, en la *llengua d'estudi*.

Respecte a la *família*, hi ha un ús paritari a la condició de llengua habitual. Fins i tot, si acumulem el valor «quasi sempre», al de «sempre», encara supera la condició de catalanoparlant del col·lectiu investigat: així un 38% assegura que l'utilitza «sempre»; un 6% «quasi sempre»; un 10% l'empra «poc»; «molt poc» ho fa un 10%; i un 36% de la mostra de jòvens no el parla «mai», en família.

Vegeu ara la dimensió relacional del català en àmbits més oberts, com ara:

Al *carrer*, un 16% de la mostra afirma utilitzar-lo «sempre» per a comunicar-se; un 27% l'empra «quasi sempre»; un 17% «poc»; «molt poc» un 15%; i un 25% «mai» el parla al carrer. Nova disminució significativa de l'ús habitual –«sempre»–, de la llengua *al carrer*, encara que amb el «quasi sempre» resultaria considerablement reforçat.

Atenem ara a l'ús del català, en els àmbits del *lleure*:

Entre els jòvens en moments d'oci, un 19% respon que l'utilitza «sempre»; un 22% ho fa «quasi sempre», en menor mesura, un 18% del jòvens el gasta «poc»; i un 11% ho fa «molt poc». Finalment, un 30% de la mostra, no l'empra «gens». Així mateix els nivells d'habitualitat –«sempre»– en l'oci resulten modestos, encara que –com abans– afegint el «quasi sempre», resulta prou reforçat.

Anirem ara a l'àmbit relacional de les *amistats*:

Amb el percentatge més alt, un 26% de la mostra, assegura emprar el català amb els amics «quasi sempre»; un 19% ho fa «sempre», un 18% i un 14% ho fan «poc» i «molt poc» respectivament, mentre que un 23% no l'utilitza «mai», per a comunicar-se amb els seus companys.

Aquestes dades són molt similars a les de l'oci, atès que justament una part important del temps lliure es passa amb els amics. Nou percentatge discret en l'ús habitual –«sempre»– encara que com abans esdevé reforçat amb el «quasi sempre».

Què passa, doncs, en l'àmbit *laboral*, en els que el compatibilitzen amb l'estudi? Vegeu-ho:

La majoria dels jòvens entrevistats, amb un 30%, no empren «mai» el català en la seua activitat laboral, compatibilitzada amb l'estudi; un 22% l'utilitza «poc», un 14% ho fa «molt poc», i els que més l'empren són un 15% i 19% que ho fan «sempre», i «quasi sempre» respectivament. Nova davallada i ara més considerable encara, ni el valor «sempre» ni el «quasi sempre» es mantenen. La qual cosa evidencia que el context laboral es presenta com a prou més formal i distant que els anteriors.

I què ocorre amb l'ús del català, per part dels nostres jòvens, front a l'*administració*?

La majoria dels jòvens (33%), «no l'empren» per a comunicar-se amb l'administració; un 13% respon que «sempre» l'utilitza i un 22% ho fa «quasi sempre», mentre que un 20% i un 12%, ho fan «poc» o «molt poc». També, ara, ens trobem amb un ús institucional precari de la llengua pròpia.

Entrem, finalment, en els àmbits audiovisuals. Primer el *cinema*:

La majoria dels jòvens (48%) no consumeixen pel·lícules en català al cinema; un 17% i 16%, ho fan «poc» i «molt poc», mentre que un 13% diu veure'l «sempre» i un 6% ho fa «quasi sempre». Nova precarietat, ara, en l'oferta comercial i lúdica, que dona poques opcions als usuaris jòvens.

I la *televisió*?

Només un 9% dels entrevistats assegura sintonitzar televisió en català; un 11% ho fa «quasi sempre»; majoritàriament, els jòvens en veuen «poca» (32%) o «molt poca» (25%) televisió en català; i un 23% no ho fa «mai». Clar que, en el context valencià, l'oferta és mínima quan no inexistent i només s'arriba amb connexions amb el Principat i les Illes i encara mitjançant *internet*, atesa la supressió dels repetidors d'Acció Cultural, per part del govern de la Generalitat Valenciana.

I quina presència de la llengua pròpia es troba en els recursos cibernètics?

La gran majoria (71%) de jòvens, no utilitza el català a la *consola*; un 9% i 8% l'empra «poc» i «molt poc» respectivament; un 4% dels entrevistats diu utilitzar-ho «quasi sempre» i un 8% ho fa «sempre».

Ara, en l'ús de *videoconsoles*, la situació encara més precària, per la quasi presència monolingüe del castellà –i si de cas de l'anglès– en els videojocs.

I al *mòbil*, quina presència té el català entre els jòvens valencians?

Pel que fa als usos lingüístics al mòbil, un 61% de la mostra utilitza el castellà i un 11% empra el català, mentre que el 24% dels jòvens sol gaste ambdues llengües. Només un 4% utilitza altres llengües. Es veu palesament l'ús preponderant del castellà, encara que l'alternativa del català apareix amb una certa consistència.

Vegem, ara, la presència del català, com a llengua escollida en accedir a *internet*:

Un 58% de la mostra empra el castellà per accedir a la xarxa, un 9% utilitza el català, i un 27% gasta ambdues per accedir a *internet*. El 6% restant ho fa en altres llengües. Es manté, ara, la tendència anterior lleugerament millorada per l'ús alternatiu d'ambdues llengües, que no amb quasi exclusivitat del castellà.

Hem analitzat, amb algun deteniment, les pràctiques lingüístiques dels nostres jòvens estudiants valencians. Aquelles conductes, però, es troben molt condicionades per les actituds adoptades envers la llengua. Per això resulta d'interès dedicar-hi alguna atenció al tema.

Comencem per detindre'ns en la dimensió afectiva *familiar*:

Pel que fa al component afectiu de la comunicació en la nostra llengua a la família, el 43% el descriu como «molt bé», un 20% diu ser «còmode», mentre que altre 20% el troba «indiferent», i els restants (17%) el defineixen com «a disgust». En tractar-se d'àmbit relacional privilegiat, les dades satisfactòries són altament positives, més encara si al paràmetre «molt bé» afegim el de «còmode».

I en els altres àmbits relacionals més distants?

Al preguntar als jòvens investigats, pel que fa al component afectiu de la comunicació en la nostra llengua al *carrer*, la majoria (39%), el qualifica de «molt bé», un 26% ho fa de «còmode», mentre que un altre 26% el descriu de «indiferent» i el 9% restant com a «disgust». Encara que l'ús del català al carrer hem vist, anteriorment, que tenia una posició molt millorable, ara en analitzar la càrrega afectiva dels que el gasten, ens trobem amb nivells de satisfacció notables, essencialment si afegim el paràmetre «còmode» al «molt bé».

I què ocorre en el *temps lliure*? Quan es qüestiona pel component afectiu de la comunicació en la nostra llengua a l'oci, un 38% tria el paràmetre «molt bé», i un 27% en troba «còmode»; d'altra banda, un 25% diu ser «indiferent» i el 10% es troba «a disgust». Es comprova una similitud notable amb les dades del paràgraf anterior.

Vegem, ara l'àmbit relacional i afectiu dels *amics*:

Amb un 42%, la majoria dels jòvens qualifica de «molt bé» el component afectiu de la comunicació en la nostra llengua amb els amics; un 27% el titlla de «còmode», mentre que un 19% és «indiferent» i el restant 12% es troba «a disgust». Tot i el paral·lelisme del percentatge en l'ús del català en aquest àmbit envers l'anterior, encara trobem alguns punts de diferència favorables a la dimensió relacional de l'amistat, senyal inequívoca que quan l'oci és compartit, pot esdevindre més satisfactori.

Què passa, però, en la relació *laboral*, els qui la compatibilitzen amb l'estudi?

Pel que fa al component afectiu de la comunicació en la nostra llengua al treball –compatibilitzat amb l'estudi, com hem dit–, amb el percentatge menor, un 14% diu sentir-se «a disgust», un 26 es troba «indiferent», mentre que un 23% tria el paràmetre de «còmode» per definir-ho i un 37% el defineix com «molt bé». Doncs, tot i la precarietat de la nostra llengua en el món laboral, es detecta, entre els qui la gasten, un grau de satisfacció notable, que depassa més de la meitat de tant per cent, acumulant el paràmetre «còmode» a «molt bé».

I en el context *administratiu*?

Amb un 32%, la majoria dels jòvens valencians investigats, qualifiquen de «molt bé» el component afectiu de la comunicació en la nostra llengua en l'administració; seguidament, un 28% diu sentir-se «indiferent», el 26% es troba

«còmode», i només un 14% tria el paràmetre «a disgust». També ara, superada la limitació que suposa trobar-se font a la presència de l'estament administratiu, els qui en fan ús, assoleixen un grau de satisfacció notable.

I en els àmbits lúdics *audiovisuals*?

Majoritàriament (29%), els jòvens responen «molt bé», pel que fa al component afectiu de la comunicació en la nostra llengua, al cinema; un 26% el qualifica de «còmode»; un 28% el troba indiferent; mentre que un 17% «a disgust». A pesar de la presència minsa del català al *cel·luloide*, trobem un relativament considerable grau de satisfacció, en els usuaris catalanoparlants, quan el gaudeixen en la seua llengua.

I en la TV? El 31% i el 28%, descriuen de «molt bé» i «còmode», respectivament, el component afectiu de la comunicació en la nostra llengua en la TV; mentre que un 29% el titlla de «indiferent», i el 12% restant és «a disgust». Trobem ara dades, lleugerament més favorables en la visualització de la TV en català, no així en les que incloem tot seguit en l'ús de la *consola* dels nostres estudiants universitaris: La majoria, amb un 33% el qualifica de «indiferent», el component afectiu de la comunicació en la nostra llengua, en la consola; un 29% de «molt bé», un 20% de «còmode», i el restant (18%) el descriu com «a disgust».

Actituds davant la llengua

Les predisposicions o posicionaments del subjecte, envers determinades situacions, activitats o pràctiques, com ara les lingüístiques mereixen ser analitzades amb una mínima cura, perquè condicionen en bona mesura els comportaments.

Comencem pels estereotips atribuïts per la societat als parlants: El 83% considera que els catalanoparlants son extravertits, mentre que el 17% opina que son introvertits. Apareix de forma palesa i contundent, amb quasi tres quartes parts del percentatge que els catalanoparlants estan considerats com a extravertits.

D'altra banda, pel que fa a l'estereotip dels castellanoparlants, un 64% considera que son extravertits, mentre que el 36% assegura que son introvertits. Efectivament, ara i per contra, els castellanoparlants, apareixen més introvertits que no els catalanoparlants.

Vegem ara el paper que juga el català en la identitat personal.

Comencem per l'*implicació* percebuda:

Quan es pregunta als jòvens sobre si se senten implicats en la llengua del territori, un 24% diu sentir-se «molt» implicat, un 38% «bastant», mentre que un 28% i un 10% ho fan poc o gens. Tot i que una part important del col·lectiu se sent desimplicada, encara es quantifiquen més de la meitat del tant per cent —quasi dos tercers parts—, amb implicació reconeguda.

Ara ens preguntem per la *motivació*:

Un 55% de la mostra tenen una «alta» motivació per conèixer i emprar el català, un 34% «poca» motivació, i el 11% restant en tenen «gens». Tornem a detectar una similitud notable entre ambdues actituds o posicionaments, no debades psicològicament relacionades: qui se sent motivat, acaba implicant-se.

Abordarem, tot seguit, una de les alternatives pràctiques –la seua utilitat– de l'ús del català:

Quan es pregunta sobre això, la majoria (64%) opina que només és «útil als territoris de la nostra parla», un 28% pensa que es «útil per a tot i per tot arreu», i el 8% restant assegura que té «poca» utilitat. I tot i que a la pràctica –com hem vist– la nostra llengua apareix com a poc útil, es palesa una certa utilitat immediata en els territoris on es parla, com és de tota lògica, encara que també és considera en més d'una quarta part, útil per a tot arreu, atesa la condició de llengua romànica del valencià, i per tant homologable al castellà, al galaicoportuguès, al francès, etc.

Abordem, a continuació, algunes altres referències actitudinals en relació al bilingüisme:

Pel que fa al que pensen els jòvens sobre les llengües pròpies de cada territori, el 56% opina que «s'han de promoure», mentre que el 44% diu que «s'han de respectar». De forma contundent, apareix no només en percentatges superiors als catalanoparlants, el posicionament de que «s'han de respectar», sinó que de forma molt satisfactòria apareix l'*actitud* de «s'han de promoure» amb més de la meitat del percentatge i un total acumulat de prou més del 90%

Encara més, quan consultem si creuen que el bilingüisme s'hauria de generalitzar, el 88% pensa que «sí», mentre que el 12% restant, opina que «no». Amb una certa matisació, la contundència *a favor* del bilingüisme es manté amb més d'un 80%.

I més: En esbrinar si els castellanoparlants estarien disposats a aprendre el català, la gran majoria (96%) afirma que «sí», i només un 4% respon que «no». Amb una nova matisació –del desig a la realitat– apareix encara de forma contundent la postura *favorable*, en tres quartes parts dels enquestats, en bona part castellanoparlants.

Accés a internet

En el món de la informació i tecnologia avançades d'ara mateix, *internet* apareix com una ferramenta imprescindible a la que el públic en general, i més encara els nostres jòvens estudiants, tenen un accés habitual.

Des de quina edat, però, accedeixen? La majoria dels jòvens (56%) accedeixen a la xarxa amb una edat entre 11 i 15 anys; el 27% ho fa des dels 16; i en menor mesura, el 10% dels enquestats de 6 a 10 anys, i un 7% quan tenia menys

de 5 anys. Tot i la precocitat detectada en els primers anys, el gros del percentatge se situa a partir dels onze fins als 15, encara que hi ha una quarta part que s'incorporà tardanament a partir dels setze.

I quantes hores hi dediquen? Un 72% de la mostra, dedica d'una a tres hores diàries; el 22% accedeix a *internet* durant tres o cinc hores; i un petit percentatge, (6%) ho fa més de 5 hores diàries. Dues terceres parts, accedeixen a *internet* entre una i tres hores diàries, encara que quasi la tercera part restant depassen aquella proporció.

Quina és, però, la temàtica recercada? Amb un 29%, la temàtica més recercada a *internet* és «l'estudi»; en segon lloc (20%) altres temàtiques no especificades; un 19% busca «musical», amb un 16% «informativa»; i en menor mesura, es recerquen «esportiva» i «cinematogràfica» amb un 7% ambdues, i «reivindicativa» amb un 2%. Com semblaria lògic en una població estudiantil, les temàtiques d'estudi i informativa abasten una molt bona part de les qüestions recercades, encara que no és menyspreable altres temes, relacionats amb la dimensió artística i lúdica.

I que hi ha dels «blogs», com a lloc d'encontre i comunicació entre els internautes? El 63% no té *blog*, el 33% en té un propi, i un 4% en comparteix un. Tot i que no generalitzat, l'ús de *blog* propi, es troba detectat en una tercera part del col·lectiu.

Però quin és l'*objectiu* de la recerca? Es detecten, majoritàriament, tres objectius consolidats: intercanviar informació, passar el temps i passar-ho bé, la qual cosa suposaria el gros de la intencionalitat en la recerca.

I per quines vies naveguen els nostres internautes joves estudiants?

Majoritàriament (65%), els joves empren «Google» com via d'accés; en segon lloc (29%) utilitzen el «Tuenti» i en últim lloc (6%), el «Facebook». Es veu que el *rànquing* de presències dels nostres joves estudiants se l'endú el buscador *google*, amb prou més de la meitat del col·lectiu, seguit de les xarxa social *tuenti* i de *facebook*.

Analitzades inicialment les perspectives de l'ús del mòbil, des de l'àmbit lingüístic, afegim ara la utilitat confessada i, per tant, el grau de satisfacció atribuïble: Els percentatges més alts (38% i 26%), valoren «bastant» o «molta» utilitat al mòbil respectivament; un 13% afirma que en té «poca», i un 2% que no té «gens». En canvi, un 11% atorga una utilitat «total» al mòbil. Les puntuacions acumulades dels paràmetres «bastant» i «molt», ens donen les tres quartes parts del total.

I quina és l'opinió dels nostres internautes envers la presència del català a la xarxa?

El 87% opina que «no» té prou presència a *internet*, mentre que el 13% restant, opina que «sí». Evidentment, i de forma aplanant, el col·lectiu investigat lamenta que no hi és prou present. I, consegüentment, el que resulta d'aquell

posicionament és: amb un tant per cent molt similar al de la pregunta anterior, els enquestats, demanen majoritàriament (85%), que «cal fer més» per la presència del català a *internet*.

Però qui l'hauria de promoure?: El 40% pensa que les autoritats autonòmiques; el 19%, que les autoritats estatals; el 13%, opinen que la família també n'és la responsable. En menor mesura, els jòvens pensen que és l'escola (15%) la encarregada, la universitat (7%) o les autoritats locals (6%). Resulta evident que la responsabilitat majoritària atribuïda és a les autoritats, per raons obvies les autonòmiques, sense menystenir l'obligació de les estatals en un suposat estat plurilingüe.

La base, però, de la *promoció* de la llengua, com cal vehicular-la?

El 53% pensa que s'ha de promoure a través de l'ensenyament; seguidament, un 13% i 12% opina que a *internet* o a unes altres plataformes respectivament. Un 9% dels jòvens defensa que és fonamental la lectura en català; altre 9% destaca el afavoriment als diaris; i en últim lloc (4%), promocionant el cinema en la llengua pròpia.

Resulta evident, que l'àmbit considerat més favorable per a promocionar la llengua, des de la base, es l'escola –primària, secundària i Universitat– i això en més de la meitat del tant per cent, complementat en una presència directa i immediata a *internet*, sense menystenir altres estratègies afavoridores –llibres, diaris, cinema...–

Té, finalment, el català *futur* en la percepció dels nostres enquestats?:

La majoria (56%) dels enquestats, pensa que en té «poc», de futur a *internet*; el 32% opina que en té «prou»; el 8% que no en té «gens»; i minoritàriament, un 4% li atribueix «molt» de futur. Que no en tinga «gens», és una percepció minoritària, com encara és més minoritària dels que pensen que en té «molt». El gros, però, es distribueix en els altres dos paràmetres, «té poc futur», però «en té» o en «té prou».

Discussió

És, en aquest itinerari cap a la maduresa dels nostres jòvens estudiants valencians, que cobra especial relleu l'adquisició del pensament formal en relació a la llengua, tal com Piaget i Inhelder, en 1972, ja apuntaven. També, el desenvolupament cognitiu es troba estretament lligat al desenvolupament lingüístic i a la integració social, de manera que es pot parlar de construcció social de la ment com a interiorització del context, també lingüístic segons Vigotsky (1978). Aleshores, l'entorn sociològic i cultural juga un paper determinant, especialment la dimensió comunicativa mitjançant els recursos de les TIC, a l'abast, especialment, dels jòvens estudiants.

L'expressió lingüística, però, no s'esgota en la dimensió cognitiva, sinó que abasta tot l'espectre de la personalitat, emocionalitat inclosa, com defensa Goleman (2000). Aquestes dues dimensions –cognitiva i afectiva– són indes- triables d'un referent contextual ó sociocultural, ara eixamplat des de l'àmbit internauta. Pierre Furter (Blat Gimeno, 1984), encunya el terme d'*educogènia* en referir-se a la capacitat d'influència educativa global d'un determinat entorn, que ara es trobaria amplificada en el context de la xarxa. Així el comportament lingüístic –inclosa la conducta internauta– esdevé un dels mitjans més signifi- catius per a categoritzar les persones (Adell, 2004). Heus ací la importància de la qüestió, en el nostre context, doncs l'opció lingüística i la seua virtualitat co- municativa no és una qüestió menor, en el temps actual de tecnologia avançada.

El tema, però, no es troba sinó als seus inicis. Així que caldrà seguir apro- fundint en la nova dimensió comunicativa de la xarxa i esbrinar les perspectives de futur per a una llengua minoritària, com la nostra, en un context cada vega- da més global i *cibernetitzat*, per donar resposta adient a les interpel·lacions del món d'ara mateix. La nostra no ha estat sinó una modesta aproximació en analitzar aquells paràmetres, en un col·lectiu de dimensions reduïdes –en edat i localització geogràfica: jóvens estudiants del *campus* de Blasco Ibáñez de Va- lència–, bé que divers per la procedència sociocultural i lingüística. La qual cosa ens ha donat una específica, però interessant –per oberta, encara que con- vergent– perspectiva sociolingüística. A més d'un posicionament majoritària- ment favorable envers la llengua del país, d'un segment significatiu de la nostra societat, que constitueix el futur immediat.

Altres intents, hauran de completar i ajustar –per globalitzar, finalment, en panoràmiques amples i interpretadores– les línies d'actuació de futur, envers la nostra llengua, en funció de les actituds i pràctiques de la població «valenciano- resident» –i d'arreu dels territoris de parla catalana–.

Referències

- Adell, M. A. (1986). Llenguatge i comunicació. Bases psicològiques en l'apre- nentatge de la llengua. *Revista de Psicologia y Pedagogía Aplicadas*, 32, 7-26.
- Adell, M. A. (1994). Ensenyament en valencià, per què? *Saó*, 71, 14-17
- Adell, M. A. (1998). *Els adolescents i el repte de la LOGSE*. València: Carena.
- Adell, M. A. (2004). «Els adolescents i la llengua». *ANUARI de Psicologia de la SVP: monogràfic sobre Psicologia, Llengua i Societat. Vol. 9.1*, 69-83. València.
- Adell, M. A. (2006). *Estrategias para mejorar el rendimiento académico de los adolescentes*. Segona edició. Madrid: Editorial Pirámide.

- Blat Gimeno, J. (1984). *El fracaso escolar en la enseñanza primaria: medios para combatirlo*. Ginebra: UNESCO.
- Estreder, V. i Adell, M. A. (2009). La tutoria en ensenyament secundari. *ANUARI de Psicologia de la SVP. Vol. 12.1*, 101-118. València.
- Fuentes, E.; Mestre, V.; Pérez-Delgado, E. i Martí-Vilar, M. (1996). Efecte del tipus d'estudi (batxillerat/Formació Professional) en el desenvolupament del judici moral d'una població d'adolescents. *Anuari de Psicologia de la Societat Valenciana de Psicologia, 3.1*, 55-76.
- Martí-Vilar, M. (2008). Las necesidades humanas desde la psicología moral. *Papeles de Relaciones Ecosociales y Cambio Global, 102*, 89-101.
- Martí-Vilar, M. (2010). Psicología del Pensamiento, 2009/2010. En AA.VV. *El Open Ware de la Universitat de València*. València: Universitat de València.
- Martí-Vilar, M. (2010). Psicología del pensamiento. En AA.VV. *El Open Ware de la Universitat de València*. València: Universitat de València.
- Martí-Vilar, M.; Palma, J.; Martí, J. J. i De los Ángeles, I. (2013). Conectivismo: Propuesta de las NTIC para la docència. En E. Said-Hung (Ed.), *Cooperación, comunicación y Sociedad:escenarios europeos y latinoamericanos*. (pp. 135-154).
- Pérez-Delgado, E.; Mestre, V.; Martí-Vilar, M. i Samper, P. (1996). Orígenes históricos del libro de J. Piaget «El juicio moral en el niño»: Sus fuentes filosóficas y científicas. *Revista de Historia de la Psicología, 17(3-4)*, 59-71.
- Pérez-Delgado, E.; Mestre, V.; Samper, P. i Martí-Vilar, M. (1998). Una intervención en el campo del desarrollo moral y del autoconcepto. *Revista de Psicología General y Aplicada, 51, 2*, 189-200.
- Piaget, J. (1965). *El lenguaje y el pensamiento del niño pequeño*. Buenos Aires: Paidós.
- Plourd, G. (1969). Options politiques fondamentales de l'État plurilingue. Quebec: CIRB. Laval University.
- Piaget, J. i Inhelder, B. (1972). *De la lógica del niño a la lógica del adolescente*. Buenos Aires: Paidós.
- Siguan, M. i Mackey, W. F. (1986). *Educación y bilingüismo*. Madrid: Santillana/Unesco.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Pensamiento y lenguaje*. Madrid: Paidós.

Enllaços

- Baròmetre de l'ús del català a internet: <<http://wiccac.cat/webscat.html>>.
- La presència del català a la xarxa: <www.ccma.cat/324/La-presencia-del-catala-a-la-xarxa-es.../1905844/>.
- El català és una de les 10 llengües més actives del món: <www.racocatala.cat/noticia/.../catal-s-10-llengues-ms-actives-mn-internet>.
- El softcatalà: <www.softcatala.cat>.